

Declaració de Catalunya

Unes regions fortes per a una Europa forta.

(projecte per a l'assemblea plenària del 24 i 25 d'octubre de 2005)

Els presidents dels parlaments regionals amb poders legislatius de la Unió europea, presents a Barcelona, reunits el 24 i 25 d'octubre, sobre la base del consens, han aprovat la declaració següent:

La consecució de la unió econòmica i monetària i l'ampliació de la realitat comunitària a 25 estats membres han permès que la Unió Europea, després de dècades d'una fructuosa integració caracteritzada per la pau, el desenvolupament econòmic, social i sostenible, i la cooperació, entri en una nova fase de la seva història.

La construcció d'aquesta nova Europa ha comptat inicialment del suport i del treball dels governs dels estats membres i de totes les institucions comunitàries. La integració europea s'ha obert gradualment als ciutadans i a les altres institucions, sobretot gràcies a l'elecció per sufragi universal i directe del Parlament Europeu a partir de 1979 i gràcies al naixement d'una política regional que ha desembocat en la creació d'un Comitè de les Regions. Aquest procés de democratització no ha parat d'avançar, amb una ampliació progressiva dels poders del Parlament Europeu, un reforçament del Comitè de les Regions i una implicació lenta però progressiva dels parlaments nacionals.

No obstant això, en l'època de la moneda única i de l'ampliació a 450 milions d'habitants, amb aquests esforços ja no n'hi ha prou. El Tractat constitucional defineix la Unió com la dels seus estats i els seus ciutadans i confereix un paper rellevant al control de la subsidiarietat en el qual poden participar els parlaments regionals. Tanmateix, la Unió Europea no pot ésser únicament una unió d'estats. La configuració comunitària ha donat entrada a la ciutadania, veritable suport del procés d'integració europea.

Els esforços per reduir el dèficit democràtic per reforçar la Unió iniciats per diferents

reformes, de Maastricht a la Convenció Europea i al Tractat constitucional, tot i que són lloables, s'han de consolidar i incrementar. Hem de respondre a la demanda d'una major participació que és producte de les conseqüències econòmiques, socials i polítiques de la nova Europa que estem construint. Actualment, hem d'integrar plenament al procés europeu de presa de decisions les institucions regionals i locals, les quals poden garantir millor la proximitat dels ciutadans a aquest procés.

Tothom ha de participar en la Unió Europea: els ens locals, les regions i les seves institucions representatives, les organitzacions socials, polítiques, culturals i territorials, els ciutadans, els quals han de poder actuar de manera lliure, directa i sense obstacles o reticències en un espai polític i unes institucions europees obertes i compartides.

En concret, els presidents consideren que les institucions europees han de reprendre amb un nou esperit la seva missió com a motor de la integració amb una mentalitat oberta i ganes d'escoltar, construint un nou sistema obert i participatiu.

En aquest sentit, els presidents dels parlaments regionals amb poders legislatius demanen el reconeixement comunitari de les regions amb poders legislatius i dels seus parlaments: institucional, jurídic, polític i la participació en la formació de la legislació comunitària, i també en la seva aplicació i control.

Els presidents recorden el paper fonamental que té el principi de subsidiarietat - clarament recollit en els tractats en vigor- en el procés de democratització i de participació en la vida comunitària i confirmen la seva voluntat d'aplicar-lo. La Unió Europea ha de reflexionar sobre les seves veritables tasques. S'hauria de cenyir a l'aplicació del principi de subsidiarietat i regular allò que no es pot dur a terme suficientment en l'àmbit nacional, regional o local, tot evitant que les competències comunitàries s'interpretin de manera que erosionin les competències dels estats membres i de les seves regions. Per tant, aplicant de manera conseqüent el principi de subsidiarietat, cal una reorganització de la distribució de tasques entre la Unió Europea i els estats membres.

En la situació actual, a les regions i als seus parlaments els correspon un paper especial: tenint en compte la seva proximitat als ciutadans i als problemes, els parlaments regionals són precisament els més idonis i capaços de fer veure i entendre

als ciutadans els molts bons motius que hi ha per a Europa. També poden promoure l'esperit europeu i aprofundir en el procés d'unificació per mitjà d'una col·laboració interregional més estreta.

Qualsevol que sigui la sort final del Tractat pel qual s'estableix una constitució per a Europa, la CALRE està convençuda que no s'ha de desfer el camí recorregut a l'encaix d'una arquitectura institucional multinivell que faci de la Unió Europea un autèntic espai d'integració política, en el qual les regions amb competències legislatives siguin subjectes actius i vegin reconeguda la seva pròpia idiosincràsia.

En aquest sentit, els presidents demanen a la Comissió europea i a la resta d'institucions que adoptin les mesures necessàries per a posar en pràctica procediments que permetin la participació dels parlaments de les regions amb competències legislatives en el control del principi de subsidiarietat, en termes similars als continguts en el protocol de l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat establert pel Tractat constitucional.

Amb aquesta finalitat, es comprometen a col·laborar no sols recíprocament sinó també amb altres països de la Unió Europea, sobretot amb els de nova adhesió, que han d'afrontar el camí cap a la subsidiarietat en de diferents contextos institucionals

Finalment, els presidents consideren que reforçar el procés de regionalització i de descentralització resulta encara més necessari en l'època de la globalització i de la nova Europa. Amb aquesta finalitat, es comprometen a donar suport i a facilitar el coneixement de diverses experiències regionals, especialment tot afavorint la comprensió mútua dels sistemes jurídics respectius, i a posar a disposició la seva experiència per tal de facilitar emprendre accions de cooperació.

Els presidents dels parlaments amb poders legislatius declaren que estan disposats a sumar esforços amb les institucions i els òrgans europeus, sobretot amb el Parlament Europeu, la Comissió, el Comitè de les Regions i la COSAC, amb els parlaments i els governs dels estats membres, amb la resta de regions d'Europa, amb les ciutats, amb les organitzacions culturals, econòmiques i socials i amb tots els ciutadans per tal de consolidar i democratitzar la Unió Europea.

Propostes de participació dels parlaments regionals en el sistema de control dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat

Reforçar la subsidiarietat, desenvolupar la democràcia regional

1. La Unió Europea ha anat assumint competències reservades, en l'àmbit intern, als legisladors estatals i regionals. Ara bé, mentre que, a nivell europeu, els Governos exerceixen una influència determinant en les decisions, fins ara, els parlaments estatals i regionals no han tingut cap poder de control efectiu sobre la legislació europea que els afecta. Aquesta alteració dels equilibris constitucionals s'ha traduït en la manca de transparència i en l'allunyament de la ciutadania de les decisions, afavorint l'existència de l'anomenat dèficit democràtic de la Unió Europea.
2. El principi de subsidiarietat ha estat present en el procés d'integració europea des dels Tractats fundacionals de les comunitats, i té per objecte garantir que l'adopció de decisions es faci el més a prop i eficaçment possible dels ciutadans. Tanmateix, la insatisfacció generalitzada respecte de l'eficàcia de l'aplicació del principi de subsidiarietat va convertir aquesta qüestió en un dels centres de debat del procés de reforma de la Unió.

Des del Tractat de Maastricht, el principi de subsidiarietat ha anat ocupant un lloc cada vegada més important en el debat sobre la reforma institucional de la Unió Europea, fins a desembocar en el Tractat constitucional de 2004, que dóna entrada, per primera vegada, als parlaments estatals i regionals en la fase inicial del procés legislatiu europeu.

3. La Convenció va proposar un mecanisme de control polític previ (sistema d'alerta ràpida) de les propostes legislatives de la Unió a càrrec dels parlaments dels estats membres, amb un control jurisdiccional posterior a l'aprovació dels actes legislatius. A més, l'aplicació del principi de subsidiarietat implica tenir en compte el nivell regional i fonamenta l'obligació de la Comissió, recollida en el tractat vigent i les normes subsegüents, de fer àmplies consultes sobre les propostes que vulgui emprendre, que han d'incloure també les regions amb poders legislatius quan resultin afectades.

4. Els supòsits, el procediment i els efectes d'aquesta consulta d'alerta precoç han de ser objecte d'un tractament intern a cada Estat, segons les seves normes constitucionals¹. Tanmateix, hi ha uns criteris generals per orientar les decisions en aquest àmbit i que poden resumir-se en els següents:
 - a) El procediment i el mètode de concertació s'han d'acordar entre el Parlament nacional i els parlaments regionals.

 - b) El procediment de concertació s'ha de dur a terme amb els parlaments nacionals sempre que una proposta d'acte legislatiu es refereixi a competències regionals o imposi una obligació a les regions.

 - c) la consulta ha de permetre als parlaments regionals formar la seva posició i expressar-la al Parlament estatal.

 - d) la posició dels parlaments regionals ha de ser tinguda en compte pel Parlament estatal a l'hora d'elaborar el seu dictamen, i ha de ser determinant en el cas que la competència

¹ A Bèlgica, els parlaments nacionals i regionals gaudeixen dels mateixos drets pel que fa al principi de subsidiarietat. Per tant, el principi proposat en aquesta Declaració constitueix un mínim per als parlaments regionals belgues.

interna sobre la proposta legislativa correspongui en exclusiva a les regions.

5. Per aconseguir una participació eficaç dels parlaments regionals en els processos decisoris europeus, cal que concorrin dues condicions bàsiques:

a) La informació s'ha de transmetre de manera apropiada, preferentment de forma directa a través de les instàncies europees, i al més aviat possible per tal de permetre que intervinguin.

b) que els parlaments regionals s'estructurin internament de manera adequada i, especialment, que es dotin dels mecanismes de relació adients amb els governs regionals respectius.

L'aplicació efectiva del principi de subsidiarietat contribueix a reforçar la legitimitat democràtica de la Unió Europea, en la mesura que comporta la participació dels parlaments regionals, com a instàncies més properes al ciutadà, en el poder legislatiu europeu.